

Gołdap, 8.09.2025 r.

*Komisja Skarg, Wniosków i Petycji
Rady Miejskiej w Gołdapi*

**Stanowisko Komisji Skarg, Wniosków i Petycji (Komisja, KSWiP)
w sprawie rozpatrzenia skargi z 14 sierpnia 2025 r.
na działalność kierownictwa Biblioteki Publicznej w Gołdapi**

W dniu 14 sierpnia 2025 r. do Urzędu Miejskiego w Gołdapi wpłynęła skarga adresowana do Burmistrza Gołdapi na działalność kierownictwa Biblioteki Publicznej w Gołdapi. Burmistrz Gołdapi zawiadomieniem z dnia 2 września br. na podstawie art. 231 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, przekazał tego samego dnia niniejszą skargę według właściwości, tj. do Rady Miejskiej w Gołdapi. Dodatkowo przekazał także pismo Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie z dnia 25 sierpnia 2025 r. będące odpowiedzią na zawiadomienie Burmistrza Gołdapi z dnia 18 sierpnia br. w sprawie przekazania do Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie powyższej skargi. Dyrektor tej instytucji uznała, że właściwym organem do rozpatrzenia skargi jest wyłącznie Rada Miejska w Gołdapi, gdyż zgodnie z art. 229 pkt 3 kodeksu postępowania administracyjnego, skargi na działalność kierowników gminnych jednostek organizacyjnych rozpatruje rada gminy.

Z treści skargi wynika, że została ona przekazana także do Wicepremiera Władysława Kosiniaka-Kamysza, Posła na Sejm RP – Iwony Arent, Posła na Sejm RP – prof. Andrzeja Zapałowskiego i do Radnych Rady Powiatu w Gołdapi.

Skarżący zarzuca kierownictwu Biblioteki Publicznej w Gołdapi przyjęcie do swoich zbiorów kompletu czasopism „*Die Heimatbrücke*” z lat 1948-1971. Piszcie dalej, że: „Kierownictwo Biblioteki Publicznej w Gołdapi przyjmując „dar” w postaci kolejnych roczników czasopisma niemieckich rewizjonistów i zapowiadając jego udostępnienie wywołało istotne szkody dla polskiej polityki historycznej. Udostępnienie tego typu publikacji bez odpowiedniego komentarza historycznego może doprowadzić do wprowadzenia w błąd wielu młodych mieszkańców Gołdapi co do intencji działalności niemieckich rewizjonistów”. Skarżący domaga się także wycofania ze zbiorów Biblioteki Publicznej w Gołdapi tych czasopism i wyciągnięcia konsekwencji służbowych wobec kierownictwa instytucji.

KSWiP w celu zbadania i rozstrzygnięcia sprawy spotkała się na posiedzeniu w dniu 8 września br. Pomimo zawiadomienia Skarżący nie wziął udziału w Komisji. Uczestniczyła w niej zaś m. in. dyrektor Biblioteki Publicznej w Gołdapi – Pani Agnieszka Dziobkowska. Poinformowała Członów Komisji, że w lipcu br. Państwo Anneliese i Gerhard Trucewitz podarowali dwa atlasy parafialne Grabowa i Górnego oraz komplet czasopism „*Die Heimatbrücke*” z lat 1948-1971. Z uwagi na szczególną wartość tych materiałów, wzbogaciły one Dział Zbiorów Specjalnych.

Rozpatrując skargę Komisja zwróciła uwagę na art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, zgodnie z którym biblioteki publiczne są zobowiązane m. in. do gromadzenia, opracowywania i ochrony

materiałów bibliotecznych oraz ich udostępniania. Do zadań bibliotek może ponadto należeć prowadzenie działalności dokumentacyjnej, naukowo-badawczej, edukacyjnej i innej.

Ponadto statut Biblioteki Publicznej w Gołdapi przyjęty w dniu 31 sierpnia 2016 r uchwałą Nr XXVII/187/2016 Rady Miejskiej w Gołdapi, podkreśla zadania biblioteki w zakresie gromadzenia, przechowywania i udostępniania materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów dotyczących Warmii i Mazur oraz Powiatu Gołdapskiego. Wydaje się więc, że wpisanie do zbioru kompletu „*Die Heimatbrücke*” realizuje wprost ten obowiązek, gdyż jest to źródło dokumentujące dzieje Gołdapi widziane oczami dawnych mieszkańców.

Członkowie Komisji zobaczyli czasopisma, o których mowa w skardze. Zawierają one relacje, wspomnienia, zdjęcia i informacje o miejscowościach z regionu. To materiał do badań nad historią miasta i powiatu. Członkowie Komisji zgodzili się z opinią Dyrektora Biblioteki Publicznej w Gołdapi, że jest to unikatowe źródło o dziejach naszych terenów. Według Dyrektora pismo ma wartość genealogiczną i dokumentacyjną, gdyż są tam m. in. listy osób, wspomnienia rodzin, ogłoszenia, wzmianki o ostatnich właścicielach – przydatne dla badaczy dziejów. Stwierdziła również, że rzadkość i kompletność czasopism podnosi rangę zbiorów. Podkreśliła także, że Biblioteka jest neutralna wobec tych źródeł i że nie pełni roli cenzora, lecz instytucji gromadzącej świadectwa przeszłości. Biblioteka jest miejscem wolności intelektualnej i równego dostępu do źródeł. Biblioteka nie popiera konkretnej narracji, lecz stara się zabezpieczyć pełny obraz lokalnej historii.

Zdaniem Komisji należy tu przytoczyć też opinię przedstawiciela Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie, która zgodnie z § 4 Statutu gołdapskiej Biblioteki sprawuje nad nią nadzór merytoryczny. Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie w przywołanym wyżej piśmie do Burmistrza Gołdapi stwierdziła, że w ocenie instytucji „przyjmowanie do zbiorów materiałów o charakterze dokumentacyjnym, związanym z historią regionu, nie może być utożsamiane z propagowaniem określonych poglądów politycznych.” Gromadzenie przez biblioteki publiczne „...także czasopism historycznych, mieści się w granicach ustawowych”.

KSWiP zapoznała się także z listem skierowanym do Burmistrza Gołdapi przez naukowca w dziedzinie nauk humanistycznych, językoznawcę prof. dr hab. Krystynę Szcześniak, jak o sobie pisze: „Gołdapianka od roku 1959 roku, uczennica *czerwonej szkoły*, maturzystka naszego liceum i badaczka przeszłości oraz teraźniejszości różnego rodzaju pograniczy. Absolwentka UMK. Pracownik naukowy UG (od roku 1972 do 2024).” Pani profesor dalej konkluduje: „Dla mnie owe poszczególne numery czasopisma były i są niesamowitą kopalnią wiedzy o byłych mieszkańcach tego terenu. Tych, do których już nie dotrzemy (a którzy jeszcze niedawno przyjeżdżali na te obszary po ... gałązkę bzu lub prosili tylko o przesłanie zdjęcia konkretnego domu czy okolicy; mój Tato oprowadzał ich oraz później ich wnuków) i tych, dla których Gołdapskie zawsze będzie ich małą Ojczyzną.” I dalej: „To nasza przeszłość, a materiały zgromadzone w rocznikach owego daru są niesamowitą kopalnią informacji o tym, co było tu przed nami, o ludziach, których przybliżał nam wiedzę historyk Wolfgang Rothe (laureat nagrody Rominckiego Rysia oraz Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego) i jego brat sławista, Hans Rothe (Doktor Honoris Causa Uniwersytetu Wrocławskiego, a wcześniej uczeń gołdapskiego gimnazjum Kantschule). Roczniki

«Die Heimatbruecke» będą wszak w zbiorach specjalnych udostępniane konkretnym ludziom, badaczom, którzy inaczej nie mieliby (bez owego daru) dostępu do takich źródeł.”

Podsumowaniem wywodów Skarżącego dotyczących Związku Wypędzonych, jak i jego zdaniem jego działalności rewizjonistycznej, niech będą słowa Krzysztofa Skubiszewskiego - polskiego naukowca, polityka, profesora nauk prawnych, specjalisty w zakresie prawa międzynarodowego, w latach 1989–1993 ministra spraw zagranicznych w czterech kolejnych rządach - wypowiedziane 5 października 1990 r. w Reichstagu - gmachu dawnego Parlamentu Rzeszy: „Mam głębokie zrozumienie dla cierpień tych Niemców, którzy utracili swe strony ojczyste na skutek działań wojennych, wypędzenia lub wysiedlenia. (...) Ale dziś wydarzenia te należą do przeszłości. Polacy i Niemcy potrzebują pokoju w umysłach i sercach. Musimy zwrócić się ku przyszłości. Dzisiejsze nasze zadanie polega na tworzeniu pokojowego współżycia i współdziałania.“ Uważamy, że te słowa brzmią dzisiaj szczególnie mocno, w obliczu wojny za naszą wschodnią granicą.

Członkowie Komisji, po przeanalizowaniu treści skargi, informacji uzyskanych od Dyrektora Biblioteki Publicznej w Gołdapi, opinii znawców przedmiotu, uznają skargę za bezzasadną.

Na podstawie § 45 ust. 2 Statutu Gminy Gołdap stanowiącym Załącznik do Uchwały Nr VI/49/2019 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 27 lutego 2019 r. (Warmi. z 2019 r. poz. 1504; zm.: Warmi. z 2019 r. poz. 1505 i poz. 5481) KSWiP przedkłada Radzie Miejskiej w Gołdapi stanowisko w sprawie rozpatrzenia skargi z dnia 14 sierpnia 2025 r. wraz z projektem stosownej uchwały.

Wojciech Hołdyński – Przewodniczący Komisji

Zofia Syperek – Członek Komisji

Paweł Nawrocki – Członek Komisji